

Letnik XI,
številka 2
(april 2022)

Nebulae

revija za sodobno književnost

KAZALO

POEZIJA	3
DOMINIK LENARČIČ	4
<i>DOPPLERJEV EFEKT</i>	4
<i>MADEŽ</i>	5
<i>HEROIN</i>	6
TJAŠA STANIČ	7
<i>HAIKUJI</i>	7
Eva Šuster Orglež	8
<i>Tisti, ki bere barve</i>	8
<i>jutro</i>	9
Uršula Gačnik	10
<i>KADAR</i>	10
HIBRIDNI	11
Rebeka Pajek	12
<i>Odtis</i>	12
DRAMA	13
Eva Kučera Šmon	14
<i>Ta prizor sanjam vsak dan (2. del)</i>	14
Tamara Babić Nikiforov	35
<i>Osem črk, prva je L</i>	35
PROZA	48
Vida in Matjaž Voglar	49
<i>Mečevalec pod wawelskim obzidjem</i>	49
Nataša Skušek	61
<i>Plavalka</i>	61

POEZIJA

DOMINIK LENARČIČ

DOPPLERJEV EFEKT

Noč.

Avtobusi.

Beton.

Temni vrvež praznih prikazni.

V daljavi – vreščanje smrti.

Žarometi.

Svetloba slepi.

Raskava tla.

Premraženost.

V daljavi – vreščanje smrti.

Dim iz palčke.

Strup v telo.

Rjavi pljunki.

Vdihni odštevajo leta.

V daljavi – vreščanje smrti.

Zrl sem v drobovje mesta.

Videl sem: hladni nič.

Nič.

Zdaj praznino polni mestna tema.

Zaprem oči

in jo sprejemem vase.

MADEŽ

Ptice bi morale leteti po nebu,
ne pa plavati po morju,
a ko si ornitolog na naftni ploščadi,
moraš biti pripravljen tudi na tak prizor.
Težko je namreč leteti,
ko si prekrit s katranom.

HEROIN

»Gift«

je eno od njegovih
uličnih imen.

Možje v belem
mi o njem predavajo
v nemščini,
jaz pa angelom odgovarjam
v angleščini.

TJAŠA STANIČ

HAIKUJI

so tiha jutra
prepojena z žalostjo
ki pljuska čez rob

zdrobim se vase
ostane smetišnica
zvezdnega prahu

mesto se zbuja
v meglicah nad morjem še
dremajo sanje

Eva Šuster Orglež

Tisti, ki bere barve

Bil je zgodnji
zimski večer.
Pesmi so tekle,
preveč njih,
da bi lahko človek
vse uzrl.
Prišel si brez imena.
Mirno kot veter,
ki polagoma pojenja.
Tišina in zbranost
tvojih konj
sta zaobjeli prostor
do robov.
In jih mehčali.
Po koncu izrekanj,
ko so misli za hip obmolknile
in se je večer s saksofonom
prevesil v jazz,
smo odprli okna in vrata.
Stopila sem iz prostora,
da bi si prižgala cigaret.
Ko je zadrhtelo med prstnimi končiči,
si nemo obstal nasproti,
kot svetilnik
moji minljivosti.

jutro

se je odelo

v nekaj tako

mehkega

kot je otroški smeh

in tvoje telo

diši

po pomladi

ko opazujem vrano

ki se brezskrbno

spušča

v prosti pad

življenja

Uršula Gačnik

KADAR

kadar

te

tako

zelo

ni

si želim samo

da bi že dokončala to svoje drobceno življenje

potem pa s tabo iz vesolja gledala

kako seva sonce na razpokane stožčaste glave vrtnih palčkov

ki jih poredko oplazijo nama tako ljubi puhasti mačji repi

in bi lica zadržali v nasmehu

stavili bi

kateri žarek si bo za obračanje izbrala pravkar razcvetena sončnica

koliko časa potrebuje mavrica da se razblini

kolikokrat bo otrok preskočil kolebnico

preden se bo zapletel v vsakdan

in končno ugotovili

s katere višine vrane lučajo orehe

da iz lupin padejo jedrca

s tabo bi rada počakala na pomlad

ko naju bo vesolje spet poslalo na novo potovanje okoli sveta

»samo da sva skupaj« – se spomniš?

HIBRIDI

Rebeka Pajek

Odtis

DRAMA

Eva Kučera Šmon

Ta prizor sanjam vsak dan (2. del)

6. Proti ledeni gori

Jan in Elvira stojita na zidu, Jan stoji za Elviro.

ELVIRA: Daj no, Jan, lepo te prosim.

JAN: Every night in my dreams, I see you ...

ELVIRA: Jan ... greva, no ...

JAN: I feel you ... Kot v Titaniku, a ni? To mi je najlepši prizor. Go on ...

Raztegne ji roke, poje.

JAN: In midva plujeva proti najini prihodnosti.

ELVIRA: Plujeva, ja.

JAN: Dej, zapri oči pa si zamisli, da sva res na Titaniku. Si zaprla oči?

Jan zapre oči, Elvira gleda.

ELVIRA: Ja.

JAN: Epsko ne?

ELVIRA: Je kar, ja.

JAN: My heart will, go on and on.

Jan se reži, poljubi Elviro na teme.

JAN: Epsko!

ELVIRA: A si končal?

JAN: Enkrat bova mela ladjo tudi, veš?

ELVIRA: Komaj čakam, ja ...

JAN: Pa bova tudi tam prirejala piknike, veš ...

ELVIRA (*sarkastično*): Kaj vse bova midva mela!

JAN: Ja, vse, kar si bova zaželela, miškica. Ko tkole zaprem oči, prav vidim najino prihodnost.

Elvira zapre oči.

ELVIRA: Ja? Ker jaz vidim temo.

JAN: Vidim eno luštno bajtico na obrobju Ljubljane, veš ... Tko blizu, da ti lahko še vedno hodiš s kolesom na tržnico ... Ampak še vedno tko daleč, da najinih otrok ne more zbit avto. (*Jan se zareži.*) Pa vidim ... Kaj še vidim? Vidim dva skodrana otročka, ja, ki se lovita in jesta kamenje.

Jan se zareži.

JAN: Pa vidim, kaj še vidim? Aha, vidim, da sem jaz ravno prišel iz službe, ja ... In zdaj stopim v bajtico, ja ... V našo lepo rumeno bajtico, ja. Opa, lepo mamó, vse pošlhtan, pospravljen, okusno opremljen, ja ... Ena lepa zofica, kuhnjica, sami novi aparati, celo robotski sesalnik mamó, si moreš mislit? Gor pa dol ga žge po taki preprogi (*Pokaže.*), vidiš, taki preprogi? A vidiš?

ELVIRA: Če mam zaprte oči.

JAN: Opa ... kaj mamó pa tamle za pultom? Veš, kaj mamó tamle za pultom?

ELVIRA: Kaj?

JAN: Ja, tebe, pikica, daj, mal uporabljaj svojo lepo glavo, no.

Jo poljubi na sence.

JAN: Hm ... kaj pa počneš ...Veš, kaj počneš?

ELVIRA: Kaj?

JAN: Režeš čebulco.

ELVIRA: Ahaaa, ti si prišel iz službe, jaz pa režem čebulco.

JAN: Ja.

Jan se zareži.

ELVIRA: Veš, kaj pa jaz vidim?

JAN: Kaj? Da slišim!

ELVIRA: Jaz pa vidim eno tako veliko sivo staro smrdljivo stanovanje.

JAN: A, daj no ...

ELVIRA: S sedežno, iz katere smrdi po čikih še od predprejšnjega lastnika.

JAN: Eh ... Si brezvezna.

ELVIRA: Na njej pa ... opa! Veš, koga vidim? Tebe, ki si spet tlačiš arašide v usta in mastno roko brišeš v svojo majico. To vidim.

JAN: A ti res moreš uničiti vsak poskus moje romantike al kaj?

ELVIRA: Zamudila bom Masterchefa, pizda.

Elvira stopi z zidu.

Jan stoji na zidu.

ELVIRA: Pejt, greva, no.

JAN: Jaz res več ne vem, no ... To naj bi delovalo.

ELVIRA: Kaj, Jan? Kaj naj bi delovalo?

JAN: Ja, to ... Vse to ... Sem guglal.

ELVIRA: Kaj?

JAN: Kako spet prebuditi strast v razmerju.

ELVIRA: Nisi ...

JAN: Sem ...

ELVIRA: In kaj ti je gugl svetoval? Da se igraš, da sva na Titaniku?

JAN: Ja, kao, romantika ... Pelji jo nekam ... nekam stran od ljudi ... Nekam, kjer bo tiho ... romantično ... bodi drzen ... Ne vem, no ... Vse to je tu. Ti pa nisi zadovoljna ... ti bi pa vedno rada več.

ELVIRA: Ni res, no ... sej sem zadovoljna.

JAN: Ja, valjda, nisi. Sam, saj veš, da jaz tega ne znam.

ELVIRA: Ja, vem ... Saj je lepo, Jan.

Jan stopi z zidu. Sede na gugalnico.

Elvira se stisne k njemu.

Tišina.

ELVIRA: Mal sva se postarala, ne?

JAN: Ja ... pa saj je normalno.

ELVIRA: A je?

JAN: Bom poguglal.

Želi jo poljubiti na usta, Elvira se odmakne tako, da jo poljubi na lica.

Elvira se nerodno nasmehne.

Jan jo začne poljubljati po vratu.

JAN: Mogoč pa to rabva ... A?

Jan jo spet poljubi na usta, tokrat uspešno.

ELVIRA: Jan ...

Gleda jo.

ELVIRA: Kaj je?

JAN: Ne, nič ...

ELVIRA: No, kaj je?

JAN: Nič ... Sam nikol še nisva probala kje na prostem ...

ELVIRA: Ja, ne bova niti danes.

JAN: Zakaj pa ne? Bajе da to ful začini razmerje.

Jan jo začne poljubljati po vratu.

JAN: A se ti ne zdi, da bi rabla mal začimb v razmerju?

ELVIRA: Marsikatero začimbo bi rabla, ja.

JAN: Ti se sam sprosti, ljubica.

ELVIRA: Jan, ne vem, če, no ...

Jan ji sleče naramnico.

JAN: Na tej gugalnici, a? *(Jo poljublja.)* A ni to ful poredno... Na tej grdi stari gugalnici, ki je tu verjetno že tristo let ...

ELVIRA: Ful poredno, ja.

JAN: Zlomla jo bova, tak bova poredna ... *(Jo poljublja.)*

ELVIRA: Kaj pa vem, Jan, a ne bi šla gledat Masterchefa?

JAN: Ti se sam sprosti, ljubica.

ELVIRA: Kaj če kdo pride?

JAN: Nobenga ne bo. Tu gor ni žive duše nikol.

ELVIRA: No ... ne vem, no ...

JAN: Predstavlјaj si, da sem jaz Jack, ti si pa moja Rose.

Jan jo poljublja po vratu.

JAN: Si predstavlјaš?

ELVIRA: Si predstavljam, ja.

Jan jo poljublja po vratu.

JAN: In midva plujeva proti najini prihodnosti.

Jo poljublja po vratu.

Ležeta na gugalnico.

7. Spremljevalni program

Ema stoji na istem mestu, kot je stala prej.

EMA: Za uvod vam bom prebrala avtorsko pesem ... Inspirirala je moje lonce ... no ... ali je bilo pa obratno ... Ni važno ... Uglavnem ... pesem ... pesem z naslovom Pesem.

Odkašlja se.

Odkašlja se še enkrat.

Odkašlja se še enkrat.

(Recitira.)

Življenje je,
srce v grlu,
beg od včeraj,
trema pred jutri,
ljubezen za zmeraj.

EMA: Še enkrat.

Odkošlja se.

Odkošlja se še enkrat.

Odkošlja se še enkrat.

(Recitira, nič drastično drugače.)

Življenje je,

srce v grlu,

beg od včeraj,

trema pred jutri,

ljubezen za zmeraj.

Odkošlja se še enkrat.

(Recitira, nič drastično drugače.)

Življenje je,

srce v grlu,

beg od včeraj,

trema pred jutri,

ljubezen za zmeraj.

EMA: Hvala.

8. Kvaliteta drekca

Robert in Peter sedita na gugalnici, okoli njiju je kar nekaj pločevink.

Robert si ravno odpira novo pivo.

Režita se.

ROBERT: In kaj je blo pol?

PETER: Ja, nič, uzela mi je in otroka in bajto, jaz pa nazaj k mami.

Robert se zareži s tistim svojim smehom.

ROBERT: Pa da si jo našel v postelji z drugim ...

PETER: Ne v postelji, v avtu!

ROBERT: Celó v avtu! Jebem ji boga!

Robert se zareži.

ROBERT: Jaz svojo kar ubijem. Odmah jo ubijem.

Robert in Peter se režita.

ROBERT: Jaz svojo kar ubijem, na licu mesta jo ubijem.

Režita se.

Potem zavzdihneta, pogledata v razgled.

ROBERT: To ti je život.

PETER: Sam mam pa svojo Nikico ...

ROBERT: To pa imaš, ja. Otrok ti je ostal.

PETER: Na dva tedna jo mam ...

ROBERT: Ja? To more bit zajeban, jel tako? *(Pije.)* Sam, a veš, jaz ti ne bi nikdar rekel, da si ti foter.

PETER: Ne? Kaj bi pa rekel?

ROBERT: Ne vem, da prodajaš kebab.

Robert in Peter se režita. Peter odpre še eno pivo.

ROBERT: Na Nejo!

PETER: Niko!

ROBERT: To, ja! Na zdravje!

Pijeta.

Potem tišina.

ROBERT: Jaz pa se nikol nisem odločil za sina, veš ... Ni to zame, bejž ga srat.

PETER: Saj jaz se tut nisem odločil prostovoljno.

Robert se zareži.

PETER: Pa je vseen lepo, veš ...

ROBERT: Mora bit zajeban ...

PETER: Ne, je vseen lepo ...

ROBERT: Ja, na dva tedna verjamem, da je lepo. Kej več pa vprašanje. Jel tako, sine?

Robert se zareži.

Tišina.

ROBERT: Mal se šalim, veš. Da ne bo zamer ...

PETER: Ah, kje pa.

ROBERT: Da ne bo zamer med sosedi!

PETER: Ah, ne.

Tišina.

Strmita v razgled.

ROBERT: Kaj pa pol delaš z njo na dva tedna?

PETER: Ja, nič ... Peljem jo tja, kamor mi naročijo, veš. Zadnjič, a ne, sem moral it z njo gledat neko risanko, te princeske neke, blesavo za popizdit. Na premiero sva šla. Ona je mela sintetično obleko princeske, jaz kokice zase, ona jih ne sme. Ona je dateljne al pa suhe slive, odvisno, kak dobro kaka tist dan. No, in pol, po filmu, so ble tam neke punce, oblečene v te like, ena bolj bedasta kot druga, in jaz bi jo mogel slikat zraven teh maskot s postrani lasuljami.

ROBERT: A zato, da bi jo mamica objavila na Face-book? (*Izgovori tako, kot se napiše.*)

Robert se zareži.

PETER: Ja, sej je ni mogla, ker mi je prej crknil telefon. Pol sem valjda zapaničaril ko sto mater in sem rekel eni tam, mamici, sej kr luštni (*Robert se zasmеji.*), pa dobro, nima zdaj to veze. Sem ji rekel, naj slika mojo Pikico in mi pošlje na mail, pa še vedno nisem nič dobil. (*Tišina.*) Nikol nisem siguren, če se moj mail konča s .com al .si. Čist preveč je zajeban ta sistem. (*Pije.*) Pol sem jih pa poslušal, ko nor sem jih poslušal ...: A si nori? Kak si mel prazen telefon? Kak te ni sram? (*Robert se reži.*)

ROBERT: Jaz svojo kar ubijem.

PETER: Mala se je drla tam ko sto mater, jaz sem pa čakal, da mine. Da mine ta najin večer, čeprav sem vedel, da ta teden sledita še dva. (*Zavzdihne.*) Pa ja, no. Ni tak lahko bit starš, veš. Ko maš enkrat otroka, pol vidiš, da ni lahko. Ampak kaj jaz vem, jaz svoji hčerki ponujam kokice namesto suhih sliv.

Robert se zareži.

Tišina.

Daljša.

ROBERT: Tista mamica pa praviš, da je bla lušna?

PETRA: Ja ... fina je bla. Fina.

Zasmejita se.

Tišina, malo daljša.

ROBERT: Na tvojo ... hčerko!

PETER: Na Niko, ja!

ROBERT: Pa na lušne mamice!

Zarežita se, pijeta.

9. Pogrebna slovesnost

Stara ženska leži na gugalnici, mirno, spokojno. Roke ima prekrížane in v rokah drži banano.

Vnuka stojita ob njej.

Gledata jo dlje časa.

Tišina.

Gregor dregne Lenarta.

LENART (*poje, prestrašeno*): Vsi so venci vejli ... vsi so venci vejli, vsi so venci vejli, samo moj zeleni.

Gledata babico, Gregor si obriše solze.

GREGOR: Kdo bi si mislil, da jo bo ena banana zjebala ...

LENART: Sej vse zjebe.

Gregor pokima, potem dregne Lenarta.

GREGOR: Daj, govor.

LENART: Kakšen govor?

GREGOR: Govor!

LENART: Zakaj?

GREGOR: Če smo na njenem pogrebu ... Kaj, a ne boš mel govora na babičinem pogrebu, mi hočeš rečt?

Zapre oči in se zamisli.

LENART: Kaj bova rekla mami, mi povej.

GREGOR: Da jo je kap ... *(Tišina.)* Govor, daj no.

Lenart okleva, Gregor ga dregne.

LENART: *(se odkašlja, slavnostno)* Zbrali smo se, na tej terasi, da proslavimo ...

GREGOR: Kaj smo na poroki al na pogrebu?

LENART: Potem daj pa ti... *(Gregor pokaže, da bo imel zaprta usta.)* Babi, bila si moja najljubša babi ... Sicer tudi edina še živeča, ampak vseeno ... najljubša ... *(Gleda Gregorja.)* Kaj še naj povem? A se res to gremo? A ne bi šla po mamu? *(Gregor skomigne z rameni, pokaže mu, naj nadaljuje.)*

GREGOR: Nadaljuj, no. A si ne zasluži najina babica, da nekaj poveš o njej?

JAN: Ja, si, ja ...

GREGOR: No ... daj. Vsaj en spomin na njo. Potem greva po mamu.

Lenart razmišlja.

LENART: Pač, spomnim se, kako sem hodil s tabo na vrt in si mi v nahrbtnik tlačila glave od zelja ... pa sem pol to nosil, ful je blo težko, ampak ti si

vedno pravila, da v življenju nič ni nikoli tako težko, da ne bi moglo bit še težje ... Gregorju nikoli nisi nič dala v nahrbtnik, verjetno, ker je bil cel rahitičen.

GREGOR: Ja pa še kej.

Lenart se zasmеji, Gregor ga dregne.

LENART: In spomnim se tudi ... to se ful spomnim, da si naju vedno pospremila v šolo in da si enkrat ... no, verjetno kr večkrat, grozila debelemu Urošu, ki se je delal norca iz mojih svetlečih superg.

GREGOR: Njega je enkrat celo prijela za majico, veš?

LENART: To se pa spomnim, ja.

GREGOR: Kakšno sranje je blo pol to, se ti to spomneš? Ko je njegova mama rekla, da mu je najina babica navila ušesa ... Tale pa nikol ni priznala.

LENART: Ja, se spomnim, ja. Vedno je bla gajsna. *(Se smejita.)* Ampak debeli Uroš je mel pa od takrat naprej vedno varnostno razdaljo od mene.

Se smejita.

GREGOR: No, nadaljuj, oprosti ...

LENART: Ja, skratka ... vedno si se znala postaviti zame, to sem mel ful rad ... Si pa znala met tud ful nekih svojih for.

GREGOR: Pizda, to je pa res, ja.

LENART: A ne? Tak težek karakter včasih ...

GREGOR: Pa ne težek, zajeban.

LENART: Ja, to je pa res, ja ... Nisi pustila, da ti karkoli premaknemo v stanovanju ...

GREGOR: Ja, je res, ja. *(Kima.)* Al pa, se spomniš, da ni pustila, da ji zapremo mobitel, ko je še imela tega za odpirat, ker se bo kao pokvaril?

Gregor in Lenart se režiata.

GREGOR: Al pa, se spomniš, da si je enkrat po telefonu naročila neko kremo za protezo in si potem protezo nalepla na dlesni tko močno, da so ji morali to dol pri zobarju vlečt?

LENART: Jokala se je ... se spomniš ...

GREGOR: Cela otekla v obraz ...

Gregor in Lenart se režiata.

LENART: Al pa lasulja! Najboljša je bla, ko si je naročila kao vijolčno lasuljo ...

GREGOR: O, fak, ne me spominjat.

LENART: A se ti spomneš, kok smo se mi režal?

GREGOR: Ja. Ja.

LENART: Pa se ti spomniš, kok smo se vedno izogibali njenih poljubčkov, ker ji je vedno tko čudno smrdelo iz ust?

GREGOR: Sej to vsem starim, veš ... po gnilem, veš ...

LENART: To ji je še zdaj, ja ...

Se smejiata.

GREGOR: Al pa, se spomniš, kako je ona vedno komentirala druge ženske pri zdravniku?

LENART: Ja ...

GREGOR: Ta je debela, ta je vsa plešasta ...

OBA NAENKRAT (*jo oponašata*): Kako sem jaz fejšt za svoja leta!

Smejiata se.

GREGOR: A pa se ti spomniš, da je klicala serviserja, ker ji televizija ne dela, u resnici je imela pa samo pilota narobe obrnjenga?

Se smejeta.

GREGOR: Se spomniš, kako se je drla na naju, ko sva si šla zjutraj v kopalnico kao umivat zobe in naju sto let ni blo ven ...

LENART: Ja, ja, ja.

GREGOR: In pol ona odpre vrata od kopalnice in jaz spim na tleh, ti pa na pralnem stroju.

LENART (v smehu): Kako sem se sploh gor spravil.

GREGOR: Nimam pojma, ej.

Se smejeta.

Gledata v babico.

LENART: Ne, ampak vedno je bla srčna. Res mi je ostalo to od nje, da tudi če nimaš, pomagaj drugim.

GREGOR: Ja, to maš prav.

LENART: Pa če samo z lepim nasmeškom, je vedno govorila. Če se brezdomcu nasmeješ, mu polepšaš en teden, en mesec, al pa celo eno leto, tebe pa to nič ne stane, je vedno govorila.

GREGOR: Ja, res je ... Pa vedno je še govorila, fanta, samo zaljubit se morta, pa bosta vedla, kaj je to življenje ...

LENART: Nimam rada življenja, mam pa rada ljubezen, je rekla.

GREGOR: In nihče ne bi smel na oni svet brez ljubezni. To je vedno govorila.

LENART: To je res vedno govorila.

Zavzdihneta.

LENART: Fajn ženska je bla.

GREGOR: Tak velik človek, a ne?

LENART: Res ja ...

GREGOR: To mi je tak lepo, ko za koga rečemo, da je bil velik človek.

LENART: Ja, če je bla pa res.

Gregor in Lenart gledata v starko.

Lenart si obriše solze.

LENART: No, daj zdaj ti ...

GREGOR: Ma, ne bom. Nisem jaz za te stvari, veš, bratec.

LENART: Ne boš imel govora na babičinem pogrebu, mi hočeš rečt?

GREGOR: Dobro, no, dobro ... Bom nekaj poskušal ... odrepat.

LENART: Daj, ja. To bi ji blo všeč.

GREGOR: A misliš?

LENART: Ja. Zíher.

Gregor se pripravi.

GREGOR: O, babi ... salami, več si mi kot mami. Pozabil te ne bom nikol, četud si mrtva pred mano ... joj ... Bla si res en velik človk, zdaj pa mrtva si ko ... človk ... Jov, jov, ne pozabm te nikol, pogrešu te bom in za zmerej ...

(Gleda Lenarta.)

LENART: Mi bo žau?

GREGOR: Ja ... Za zmerej mi bo žau.

Gledata babico.

Tišina, daljša.

LENART: A misliš, da sva midva kriva, ker sva jo pripeljala sem gor?

GREGOR: Ne ... to pa ne ... Jaz mislim, da nama je hvaležna.

LENART: A se ti zdi hvaležna?

GREGOR: Men se zdi *happy*.

Gledata babico.

Tišina.

LENART: Veš, kaj.

GREGOR: Kaj?

LENART: Eminem je imel prav. Enkrat bo res cel svet skakal na tvoje rime.

Gregor se ponosno nasmeje.

10. Trk v ledeno goro

Jan in Elvira sedita na klopci.

Jan vidno užaljen.

Elvira vidno dobre volje.

Jan gleda v svoje mednožje.

JAN: Sploh ne vem, kaj je fora.

ELVIRA: Sej je v redu, Jan.

JAN: Ne, ni v redu.

Jan in Elvira strmita v razgled.

JAN: Nikol se mi še ni to zgodil.

ELVIRA: Vem, Jan ...

JAN: Pa tu' zdej se ne bi smel.

ELVIRA: Sej leta so tu ...

JAN: Kako to misliš?

ELVIRA: Ja, kaj, a ni res?

JAN: Star sem petintrideset, to se ne bi smelo dogajat.

ELVIRA: A tega nisi videl v prihodnosti, ko si zaprl oči?

Elvira se reži.

JAN: To ni smešno.

ELVIRA: Mal pa je.

Jan gleda v svoje mednožje.

JAN: Zakaj se to men dogaja?

ELVIRA: Verjetno, ker je mrzlo. Uskočil se je.

JAN: A misliš, da bo trajno?

ELVIRA: Mogoče ma sam tremo.

Jan jo pogleda, Elvira se zareži.

JAN: Daj mi še enga lupčka.

ELVIRA: Jan, no ...

JAN: Daj, prosim, pikica!

Elvira ga poljubi.

Poljubljata se.

ELVIRA: In?

JAN: Nič.

Jan prestrašeno pogleduje od mednožja k Elviri.

JAN: Pokaž mi joške.

ELVIRA: Jan, a lahko –

JAN: Prosim, pikica.

Elvira dvigne majico, pokaže mu joške.

ELVIRA: In?

JAN: Nič.

Jan začne jokati.

JAN: Pa pizda, no ... O, fak ...

ELVIRA: A me zajebavaš?

JAN: O, fak ... pokvarjen je.

Jan joče, Elvira se reži.

JAN: A se lahko nehaš režat?

Elvira se reži.

ELVIRA: Mogoče je pa problem v meni.

JAN: Ni, ni šans. Veš, da si najbolj seksi punca na celem svetu.

ELVIRA: Ja, očitno ne ...

JAN: Zame si najlepša na svetu, saj veš. Pokvarjen je ...

Elvira gleda v razgled, razmišlja.

Jan gleda v mednožje.

ELVIRA: O, fak! Že vem!

JAN: Kaj?

ELVIRA: Kaj pa, če si gej?

JAN: Daj, nehaj, no.

ELVIRA: Ja, kaj ... Mogoče bi te pa prej vzburilo eno golo potno moško telo, a?

Elvira se reži.

JAN: Daj, nehaj ...

ELVIRA: En seksi gasilec, ki slači uniformo, a?

JAN: Ej, no ...

ELVIRA: Mogoče en policaj v oprijetih hlačkah, a?

JAN: Pa daj, nehaj, no.

Elvira se reži.

Jan zapre oči.

JAN: Fokus, fokus, fokus, fokus. Daj no. Fokus, fokus, fokus.

ELVIRA: A to bo pomagalo?

JAN: Fokus, fokus, fokus.

Elvira se reži.

Jan preneha, gleda v mednožje.

ELVIRA: In?

JAN: Nič.

ELVIRA: Ja, potem pa očitno ne bo otrok, ki bi jedli kamne.

Elvira se reži.

11. Spremljevalni program, drugič.

EMA poplesuje po terasi.

EMA (poje):

When I was just a little girl
I asked my mother what will I be
Will I be pretty will I be rich
Here's what she said to me
Que sera sera
Whatever will be will be
The future's not ours to see
Que sera sera
What will be will be
When I grew up and fell in love
I asked my sweetheart what lies ahead
Will we have rainbows day after day
Here's what my sweetheart said
Que sera sera
Whatever will be will be
The future's not ours to see
Que sera sera.

Se nadaljuje v naslednji številki.

Tamara Babić Nikiforov

(v sodelovanju s KUD Šempeter)

Osem črk, prva je L

Prvo dejanje, prvi prizor

1. DEJANJE

Prvi prizor

Bralni kotiček z okroglo mizico, polno revij in časopisov, odprto namizno svetilko in dvema naslanjačema. SLAVKO (70) sedi na enem od naslanjačev in bere časopis. VLASTA (70) se počasi približa bralnemu kotičku, v rokah nosi čajno skodelico. Ko vidi, da je miza zasedena, je neprijetno presenečena.

VLASTA

Večer.

Slavko dvigne pogled s časopisa.

SLAVKO

Dober večer.

Vlasta se usede poleg njega in nestrpno pogleduje k časopisu, medtem spiije požirek čaja.

VLASTA

A ta časopis boste kmalu prebrali?

SLAVKO

Ma, ne, ne bom tako hitro, ne.

VLASTA

Veste, jaz bi rada rešila križanko.

SLAVKO

To pa ne. Križanko sem mislil rešiti jaz.

VLASTA

A, tako?

SLAVKO

Ja, točno tako.

VLASTA

(zvito)

A bi vi mogoče pili čaj?

Slavko sumničavo pogleduje čaj. Vlasta se mu nasmejne, Slavko se ob njenem nasmešku sprosti.

SLAVKO

(nagajivo)

Lahko noter daste še kaj bolj močnega?

VLASTA

(se nasmehne)

Narediva tako ... jaz vam dam svoj čaj, če vi meni daste križanko.

Slavko malo pomisli. Vlasta mu medtem iz rok že potegne časopis. Čaj odloži pred Slavka.

SLAVKO

Je že kdo pil ta čaj?

Vlasta malo razmišlja, a se ne more spomniti.

VLASTA

(nenadoma povsem
prepričano)

Ne, ne, nihče ga ni pil.

SLAVKO

No, dobro, no, naj vam bo.

Slavko spije požirek čaja.

SLAVKO

Hvala.

Slavko potegne časopis iz Vlastinih rok in ga razgrne na sredo med njima.

SLAVKO

Lahko skupaj rešiva.

VLASTA

No, lahko, no.

Slavko glasno prebere geslo križanke, a slabo vidi.

SLAVKO

Veliko mesto v ... kaj je to? Aha, na jugu ... na jugu Italije.

VLASTA

Tam pa še nisem bila. Vi ste bil?

SLAVKO

Jaz? Ne, ne, kje pa. Poznam pa enega, ki je bil.

VLASTA

Aja?

SLAVKO

Ja, ja. Je bil z mano v vojski. En tak mlad. Tak lep fant, res lep. In ona tudi.

VLASTA

Ona?

SLAVKO

Tista njegova.

Slavko se izgubi v mislih.

SLAVKO

Ne morem se spomniti njunih obrazov.

VLASTA

O, ja, meni se to velikokrat dogaja. Veste, kaj jaz naredim?

SLAVKO

Kaj?

VLASTA

Zamišljam si kar ene obraze, saj ni pomembno. Recimo, ona ima lahko dolge črne lase.

SLAVKO

Ja, ja, to mi je všeč! On pa je bolj svetel, ja, ja ... si ga že zamišljam.

VLASTA

Tako, ja. Lepa sta, oba sta lepa.

Za trenutek se vidita obraza NJE (20) in NJEGA (20), ki že naslednji hip izgineta.

SLAVKO

Nekaj mi je prišlo v glavo zdaj... se spomnite tiste kavarne v Ljubljani?

VLASTA

Kavarne? SLAVKO

Ja, v Ljubljani.

VLASTA

V Ljubljani? Ma, kakšne kavarne?

SLAVKO

Tiste velike ... dosti miz ... če se ne motim, so bili plavi prti gor.

Pojavijo se blede obrisi miz z modrimi prti, ki že v naslednjem trenutku izginejo.

VLASTA

Plavi prti? Ne vem. Kdaj je bilo to?

SLAVKO

Leta ... leta ... 1969, po študentskih uporih. Se spomnite?

VLASTA

Ma, gospod ... midva se nisva poznala takrat.

SLAVKO

Ja, ja ...

Slavko je tiho, izgubljen je v mislih. Vlasta postaja radovedna in pogleduje k njemu. Kavarna na odru zbledi in se znova prikaže. Okrog miz se postavljajo stoli, na nekaterih prtih so zdaj tudi kavne skodelice.

VLASTA

Kaj pa se je zgodilo tam? V tisti kavarni?

SLAVKO

Tam sta se spoznala tista dva mlada zaljubljenca.

Slavko se nasmehne sam pri sebi.

VLASTA

A res?

Slavko spet utihne in razmišlja. Kavarna postaja vse bolj ostra. Vlasta je že rahlo nestrpna, dregne Slavka.

SLAVKO

Ona je šla tisti dan prvič v to kavarno. Bila je tako žalostna. Je bila daleč od doma, veste. Je rabila družbo po mojem, ker drugače nikoli ni hodila v kavarne. Ne, nikoli ni hodila.

Ona pride v kavarno in se usede za eno od miz z modrimi prti.

VLASTA

Aja?

SLAVKO

Ja, ja. In se prav spomnim, ko mi je on pravil ... Tisti dan si je prav zaželela ...

Ona pomaha Njemu, ki čisti eno od miz.

ONA

En kakav s smetano, prosim.

ON

Takoj!

ONA

Hvala.

Ona in On se za trenutek srečata s pogledoma, a ju takoj nato odmakneta. Ona rešuje križanko, ki jo je potegnila iz torbe, in se začne mrščiti.

SLAVKO

Ma je bil simpatičen tisti kelnar, ne?

VLASTA

Jaz si ga zamišljam simpatičnega in mladega, ja. Sigurno je bil tudi pameten.

SLAVKO

O, ja, to pa je bil. Zaradi njegove pameti sta se pa tudi spoznala, veste?

*On pride nazaj s skodelico kakava in jo odloži na Njeno mizo.
Že želi iti, ko si premisli in previdno pristopi k Njej.*

ON

Rabite ... mislim, rabiš kakšno pomoč?

Njej je malo nerodno, a se mu vseeno nasmehne.

ONA

Za križanko? Lahko. Že od včeraj se ne morem spomniti tega imena tukaj. Imam ga na koncu jezika ...

ON

Mesto v južni Italiji ... Kako je že?

On malo pomisli. Nato se spomni in tleskne s prsti, kot da je najbolj očiten odgovor na svetu.

ON

Eh, kaj sploh razmišljam. Bari je!

ONA

Saj res! Hvala.

ON

(nenamerno prizna)

Moj tata je bil s tam.

ONA

(navdušeno) Res? Si bil potem že večkrat tam?

Njemu je žal, da je omenil očeta, zato se zatopi nazaj v križanko, da skriva zadrego.

ON

Ta drugi stolpec, polotok v južni Franciji, je pa Cap Ferrat, z dvema r-jema.

ONA

Hvala, tega se tudi nisem spomnila.

ON

Tam sem bil pa že trikrat ali štirikrat.

ONA

Aja? Kako pa je tam?

ON

Ne moreš verjeti, ampak ko prideš dol, je prav ... prav ... ne vem, tako je lepo, da ti kar duša zaduha!

ONA

(rahlo žalostno)

To bi jaz rabila.

On pokima v strinjanju.

ONA

Kako pa si šel tja?

ON

Štopal. Ni bilo druge.

ONA

To je pa potem mogla biti prava ...

ON

(jo prekine) ... prava pustolovščina. Ti, ma veš, kakšna. Vsak bi moral vsaj enkrat probati kaj takega.

Ona ga gleda z vedno večjim zanimanjem. Njemu postane nerodno.

ON

Če je še kakšno geografsko vprašanje, ga z veseljem rešim. Drugo pa ne znam najbolj.

ONA

Na žalost bom morala iti na faks. Veš mogoče, koliko je ura?

On pogleda na uro za barskim pultom.

ON

Štiri petindvajset.

ONA

Ojoj, že? Lahko prosim račun?

On gre po račun. Ona pospravi križanko v torbo in do konca spije kakav. On se vrne z računom.

ON

Štiri petindvajset ...

Ona je rahlo presenečena nad višino zneska. Zbira denar po vseh žepih. On se ji smeji.

ON

... je ura, ob kateri spet delam jutri, če boš slučajno rabila še kakšno pomoč pri križanki. Ob pol pa končam. Pijača je pa na hišo.

Ona se mu sramežljivo nasmehne. Slika zbledi.

SLAVKO

In kar tako sta bila zmenjena za prvi randi.

VLASTA

Kaj se je pa naprej zgodilo z njima?

SLAVKO

Ma, cele drame! Za naredit celo gledališko predstavo, vam pravim!

VLASTA

Drame? Zakaj drame?

SLAVKO

Eh, saj ne vem, vsega se niti ne spomnim zdaj. Se mi zdi, da smo izgubili stike. A smo jih?

VLASTA

Ne vem jaz, če ste jih. Nisem bila zraven.

Slavko spet bere časopis. Vlasta je zamišljena.

PROZA

Vida in Matjaž Voglar

Mečevalec pod wawelskim obzidjem

(poglavje iz romana Dekle iz štetla – מיידל פון שטעטל)

Študijsko leto se je prevesilo v šesti semester. V Krakovu je dihala zgodnja, sveža, zelena pomlad.

Schlomit je zamišljeno stopala ob nabrežju Visle pod wawelskim obzidjem in opazovala Izaka, ki se je v parku prihuljeno plazil za golobi, kosi in sinicami. Maloprej je že zadavil vrabca, ker se je mali posmehoval njegovi debelušnosti, in ga ponosno prinesel k Schlomitinim nogam. To je videla majhna punčka in začela histerično kričati. Na obzidju je tudi vreščala neka pretirano razposajena družčina, vendar je Schlomit olajšano ugotovila, da to nima nikakršne zveze z Izakom in žrtvami njegovega lovskega nagona. Schlomit je deklico s težavo prepričala, da to ni pravi vrabček, ampak samo igračka za muce, čemur je v dobro duševnega zdravja svojega otroka pritrjevala tudi dekličina mati, čeprav je postrani obsojajoče pogledovala lepo medicinko in njenega prevzetnega mačkona. Schlomit je umorjenega ptička pobrala s papirnatim robčkom in odhitela naprej po potki. Ko je ušla z vidika tiste punčke in njene matere, je trupelce pernatega oporečnika odvrгла v smetnjak.

Zdaj je njeno pozornost pritegnilo dogajanje pod obzidjem, nedaleč od kipa wawelskega zmaja, ki ga tako radi obiskujejo turisti. Običajnemu vrvežu se je kmalu pridružilo prestrašeno vreščanje in cviljenje, pod obzidje pa so jeli z vseh strani vreti ljudje. Schlomit je bila zmerno radovedna, vendar se ji ni ljubilo riniti v gnečo, raje je sedla na klop in odprla roman v jidišu. Pet strani pozneje je začutila, da so koraki, ki so se približevali po peščeni potki, pred njo zastali.

Dvignila je pogled od knjige in se rahlo presenečeno zazrla v visokega mladeniča svetlih las, čigar obraz so prekrivale številne brazgotine: »O, gospodič Błaszowski!«

»Pozdravljena, gospodična Kirszenbaum,« je dahnil Krzysztof in čez hip previdno pristavil: »Lepo vas je videt.«

Schlomit je le skomignila, vendar brez nekdanjega odpora do zmagovitega sabljača.

Ki jo je pobaral: »Kaj pa bereš ... berete?«

Schlomit mu je v odgovor pokazala platnice, kar pa Krzysztofu ni kaj prida pomagalo: »Oh, ja ... oprostite, ne znam prebrati ... Žal ne znam hebrejsko.«

Schlomit se je prijazno namuznila: »Ah, gospodična Kirszenbaum včasih pozabi ... Ni hebrejsko, ampak jidiš. Ki pa tudi uporablja hebrejske črke, kot lahko vidi gospodič Błaszowski. Der Nister – to je psevdonim Pinhasa Kaganoviča – *Di mišpohe Mašber* ali po poljsko *Družina Mašber*. Družinska saga, ki se dogaja v ruskem štetlu sredi 19. stoletja, malce nadrealistična judovska verzija Buddenbrookovih.«

Krzysztof se je opogumil in nadaljeval: »Veliko berete?«

»Še kar, kolikor mi čas dopušča,« je Schlomit potegnila trakec kazala čez stran, zaprla knjigo in se malce presedla: »Usedite se, če se vam ne mudi.«

Sicer bi moral v bolnišnico ... In zamujam na sestanek športne komisije Jagiellonie in obljubil sem teti, da pridem na čaj, ampak da bi odklonil njeno vabilo ... Raje si zatlačim menzurni rapir v obmodek!

»Ne, nikamor se mi ne mudi,« je prepričano odvrnil Błaszowski in sedel na klop zraven Schlomit, četudi ne čisto tesno zraven.

Na klopcu je skočil tudi Izak in prezirljivo ošnil vsiljivca.

Kaj je z mojo lepo gospodarico, da si vedno izbira same telesne in/ali duševne pokveke?! Vaške nevrotike, zapitke, asocialne iztirjence, ki uživajo v samodaviteljstvu, pijanske čvekače in z oken skakajoče rimače, neuravnovešene nakaze ... Če mu je to tako všeč, mu lahko še jaz zrihtam

kako brazgotino! Kdo ve, ali bo moji prelepi gospodarici na ljubo dopustil, da ga nekoliko razpraskam?

»Dovoli, da ti predstavim Izaka,« je Schlomit veselo počohala mačka. »Izak, to je gospodič Błaszowski, študent četrtega letnika, izboren mečevalec in nadkonjar akademske korporacije. Nadkonjar je tisti, ki je zadolžen za športne aktivnosti. Lepo ga pozdravi!«

Krzysztof je pričel prizadevno čohati mačka, za kar se mu je slednji skušal oddolžiti s pihanjem, kremplji in ugrizom, nakar ga je Schlomit odločno oštela. Zato je Izak le še zarobantil, da bi se nadkonjar bolje izkazal, ko bi mu skočil v kiosk čez cesto po žemljico s konjsko hrenovko, nato pa se je vdal v usodo.

Za premagovanje zadrežne tišine je bilo božanje Izaka izjemno pripravno. Čez čas je Schlomit dejala: »Gospodična Kirszenbaum vam je že povedala, da ne mara nasilja. Čeprav, če je iskrena, mora reči, da je pogum in pripravljenost na žrtve ne pustita ravnodušne.«

Krzysztof je s težavo ulovil srce, ki se mu je hotelo strgati z aorte, in urno prikimal: »Mislim, da mora biti vsak pravi moški, vsak gentleman, pripravljen za damo marsikaj žrtvovati. Ne mislim le materialno ali čustveno, ampak tudi telesno. Tudi življenja mu ne sme biti žal!«

»Gospodična Kirszenbaum ne bo zahtevala od gospodiča Błaszowskega, da stori samomor. Zaradi gospodične Kirszenbaum osebe prostovoljno skačejo skozi okno,« se je namrščila Schlomit.

»Oprostite,« se je jel Krzysztof vlačiti iz neprijetne situacije. »Nisem hotel grebsti po teh tragičnih spominih.«

Schlomit ga je pogledala omamno, a hkrati iskrivo in ravnodušno: »Dajva, prepustiva tragično, četudi romantično usodo gospodiča Darskega zgodovinskemu spominu in literarni slavi. Če po kakšnem naključju tisto vabilo na večerjo še velja ...«

Krzysztof je kar planil in pokleknil na eno koleno pred Schlomit: »O, seveda velja, itak!!! Za vas velja vedno vse!!! Presrečen bom ... Kar danes, takoj?«

Schlomitin odgovor je zmotila sirena reševalnega vozila, ki je pridvelo v parkec pri zmajevem kipu. Krzysztof se je prijel za glavo in zavzdihnil: »O, moj Bog, skoraj bi pozabil ... prej sem bil ... nesreča ... Samo minutko počakaj, saj boš? Če ne, si ne bom mogel nikdar odpustiti in grem samo še v Vislo s kamnom okrog vratu!«

Stekel je k obzidju, kjer so se okoli rešilca gnetli ljudje, nekaj tam govoril, krilil z rokami ... Schlomit ga je opazovala in razmišljala, kaj se je utegnilo pripetiti, Izak pa je šel osebno pogledat, če slučajno kakšna prehranska tvrdka zastonj deli reklamne izdelke.

Kmalu se je Krzysztof vrnil in bil je neznansko olajšan, da ga Schlomit še čaka in mu torej ne bo treba iskati kamna. Vislo je namreč imel pri roki, le nekaj lučajev stran, vrv pa je zaradi svoje melanholičnosti vedno nosil v nahrbtniku. Zavzdihnil je in se zviška usedel na klopco, kot mojster po dobro opravljenem delu ali alpinist po uspešnem vzponu, vprašal za dovoljenje, ali sme kaditi, prižgal in na Schlomitin vprašujoči pogled povedal: »Člani akademske korporacije smo gori na gradu igrali *resnico ali izziv* ... *Igrali* ni primeren izraz! Gre za pomemben, globoko formaliziran preizkus poguma, predanosti in pripravljenosti na žrtve, kar se vse zahteva od članov *Jagiellonie*. Še posebno važen je za dame, ki jim ni dopuščeno aktivno udeleževati se menzur. No, pri tem preizkusu je vaša sošolka Małgorzata Królik padla z obzidja.«

Schlomit je zaskrbljeno, pa hkrati ne preveč presenečeno, ohnila, Izak pa je po mačje zagodel, kako upa, da si je tokrat resnično zlomila vrat in bo svet odrešen te protinaravno nečistujoče, po cigaretah, hrenu in pivu zadahujoče neuravnovešene huliganke. Nehvaležno je pozabil, da mu je Małgorzata v *Piastu* vselej prinesla kak slanik ali krožniček smetane za kavo, ali pa je menil, da si mora deklina šteti v čast, da ji je dovoljeno streči najboljšemu in najlepšemu mačku na Poljskem.

»Blazno srečo je imela,« je nadaljeval Błaszowski, »priletela je v košat bezgov grm, ki je ublažil padec. Kaže, da ima samo zlomljeno roko pa dosti prask in modric.«

»Domnevam, da najine pomoči ne potrebuje?« je Schlomit zavzdihnila olajšano, Izak pa razočarano.

»V dobrih rokah je,« je pokimal Błaszowski, »vsaj pet medicincev zaključnih letnikov jo spremlja, pa na urgenci sta dva zdravnika filistra *Jagiellonie*. Tako da lahko greva v *Cyranoja* ...«

Schlomit je pospravila knjigo v torbico, pripela Izaka na tanek moder povodec in počasi so se odpravili proti mestnemu središču. »Gospodič mora vedeti,« je mimogrede začela Schlomit, »da ima lahko tudi zblížanje z gospodično Kirszenbaum določene posledice. V smislu prask, modric in podobnega. Roke pa ni še nikomur zlomila. Zaenkrat.«

»*Per aspera ad astra*,« se je namuznil Krzysztof.

Schlomit ga je le razkačeno pogledala in mladenič je skomignil: »Tudi jaz rad berem. Med drugim poezijo nekdanjega salamandrskega kolega Darskega ... Oprostite!«

»V teh govoricah je kup neresnic in zlonamernega natolcevanja!« se je zjezila Schlomit. »*Zol zej krenken un gedenken, zalc zej in di ojgen, fefer zej in di noz!!!*«¹

»Kajpada, kajpada,« je pohitel Krzysztof, »hotel sem samo reči, da z veseljem sprejemam vsakršne posledice.«

»O tem gospodična Kirszenbaum sploh ni dvomila,« je povsem mirno odvrnila Schlomit, »glede na dejstvo, da gospodiču že v preteklosti ni bilo odveč naložiti si nekatere telesne nevšečnosti zavoljo gospodične Kirszenbaum.«

Izak pa se je samo mulil in rentočil, naj, za vruga, že gresta v to prekleto krčmo, kjer bo, upajmo, lepo vzgojena gospodarica pustila kaj na krožniku.

---

¹ Jidiš: Naj zbolijo in pomnijo, sol njim v oči, poper v nos!

Morda bo pa tale brazgotinasti hotnež celo naročil za gospodiča Izaka posebno porcijo tunine? Ali telečje pečenke?

Błaszowski je zelo pazil, da je vse opravil po pravilih klasičnega bontona – zunanja stran pločnika, odpiranje vrat, nevsiljiva roka v oporo na stopnicah, primik stola, podajanje menija, pokušanje vina – kar je Schlomit sprejemala na videz brezbrizno, čeprav je na tihem zelo odobraval. Pravzaprav moški, ki se ne znajo vesti, pri Schlomit nimajo nikakršnega upanja.

Zares pa je Krzysztof razveselil Schlomit (in Izaka), ko je naročilo sklenil z besedami: »Pa še eno postrv po grenobelsko brez soli in z dodatno porcijo masla. Prosim, da jo postrežete v jušni skodelici in skrbno odstranite kosti.«

»O, mar ima mladi par otroka – kje pa je sladki malček?« se je ljubeznivo nasmehnil natak.

»Ne, mačka imava.«

»Koga?« se je natakarju zazdelo, da ni prav slišal.

»Njega,« je odgovoril Krzysztof neprijazno in pomignil proti Izaku, ki je dostojanstveno in vzravnano kot enakopraven član omizja sedel na stolu vrh debele blazine s Klodvikovimi lilijami. »To je zelo omikan maček, ničesar ne bo razbil ali posvinjal. Vodo mu lahko postrežete v kupi za martini.«

Bonton sicer uči, da naj se pri mizi ne bi pogovarjali o gnusnih in neprijetnih stvareh, vendar sta se Schlomit in Krzysztof živahno in prisrčno zaklepetala o vseh mogočih boleznih. Ko se je že druga steklenica dragega šampanjca bližala dnu (tričetrt ga je spil spremljevalec), je Krzysztof glasno in nazorno opisal primer otroka, ki je podlegel Ewingovemu sarkomu z možganskimi metastazami in čigar obdukcijo je imel čast spremljati prejšnje leto pri vajah iz patologije.

Schlomit ga je poslušala s široko razprtimi, poželjivimi očmi in mu živahno prikimavala. Pri sosednji mizi pa je ženska srednjih let, po nekaj minutah davljenja z jagnječjo zarebrnico, ki ji ni več šla v slast, vrgla prtiček na mizo: »Kaj vas ni sram, mladenič, da govorite take svinjarije! Ubogi otrok!«

Błaszowski, ki je že poprej na Wawlu pomagal izprazniti nekaj steklenic, je k občutljivi gostji posmehljivo obrnil svoj brazgotinasti obraz: »Gospa, tudi jaz sem preživel Ewingov sarkom. Na nosu sem ga imel. Z veliko težavo so mi ga odstranili.«

Schlomit ga je besno brcnila pod mizo in vljudno, četudi hladno odgovorila ženski, ki je nejeverno strmela v Krzysztofov razklani in (namenoma) nespretno zašiti nos: »Gospa, midva sva študenta medicine. Če hočemo bolezní zdraviti, jih moramo poznati. Z vsemi umazanimi podrobnostmi.«

Nato je Krzysztofu jezno šepnila: »Gospodič Błaszowski pozablja, da je v restavraciji z gospodično in ne v krčmi s člani bratovščine!«

»Oprosti, zaneslo me je,« je Krzysztof zardel. »Kaj se to pravi, prisluškovati in se vtikati v tuje pogovore!«

»Mora pa gospodična Kirszenbaum priznati, da je gospodič duhovit,« se je spravlljivo namuznila Schlomit.

Ko sta stopila na recepcijo Nawojke, se je Schlomit namrščila ob spoznanju, da je za pultom spet zoprnica Anna. No, pa kaj? Se ima gospodična Kirszenbaum česa sramovati? Tudi sicer bi se prej ali slej razvedelo ... Pa saj se je Krzyszek res trudil za gospodično Kirszenbaum, tako pogumno se je dvobojeval! Zasluži si nekaj nežnosti.

Svojo nežnost je Schlomit izrazila tako, da Krzysztofa ni pri priči slekla in pričela mlatiti ob spremljavi poniževalnih izrazov, temveč je pred njim razgrnila svoj armamentarij, v katerem se je nabralo že pol ducata kosov: »Gospodič Błaszowski lahko izbira – goveje usnje, kavčuk, bikova tunica albuginea, jelenje usnje, bambus, kombinacija usnja in bakra ...«

Pogumni Krzysztof se je odločil za Schlomitino zadnjo in še ne preizkušeno pridobitev, meter dolgo, palec debelo in spleteno iz dvanajstih tankih usnjenih trakov ter šestih bakrenih žic. Svojo izbiro je kar malo obžaloval, si je pa z njo pri okrutni lepotici kupil še več simpatij.

Ko je Krzysiek po petih urah, divjih, strastnih, neskončno nasladnih in rajskih, bolečih in krvavih, pa tudi spokojno ob čaju kramljajočih o tumorjih, citostatikih, filozofiji, književnosti in glasbi, zapustil Schlomitino študentsko sobico, je tekla že druga po polnoči. Vendar se ni napotil v svoj študentski dom, temveč v pivnico *Pri zlatem žezlu*, kamor so imeli vstop samo člani akademske korporacije.

Tudi ob tej pozni uri je za eno od miz vesela družčina kruleč prepevala ob spremljavi pianina, pri drugi, politi s pivom, posuti s cigaretnim pepelom in z ostanki svinjske krače na lesenem pladnju, pa je omizje živahno razpravljalo o filmu *Življenje kot smrtna spolno prenosljiva bolezen*. In še marsičem drugem.

Broniewicz je visel na naslonjalu stola, kinkal in spuščal slino, a vsake toliko kričeč vskočil v debato: »Kres, kres! To je Janez Krstnik! On je bil ena velika faca, ker je Jezusa krstil, torej je bil prvi ... Naša civilizacija temelji na dogmatiki, to je ugotovil že Fromm!«

»Ti si ena dogmatika. Janez Krstnik nima nobene zveze s kresom, naši predniki so kres praznovali že tisočletja pred tem Janezom,« mu je ugovarjal le za spoznanje manj pijani Andrzej Mucha, absolvent informatike in veren pogan, ter ga pocukal za zalizce. »Sončni cikel! Kres je naša, severnoevropska zadeva! Levantinci niso nič kresovali, v Judeji primanjkuje lesa!«

»Idiot, ne veš, ker sploh nisi bral Fromma! Naša civilizacija se je vzpela samo zaradi dogmatike, krščanske vere!« je gonil svojo Broniewicz.

»A Fromm je bil pa kristjan, kaj?!« se ni dal Mucha.

»Krzyś, mrha stara, kod hodiš?! Zakaj te ni bilo na športno komisijo?! Ki bi jo moral *ti* voditi, nadkonjar!« se je na Krzysztofa zadrł Szeptycki, ki je bil jeseni izvoljen za vojvodo *Jagiellonie*, mu hkrati ponudil stol in pomahal natakarici za vrček.

»Kaj je z Gosio, pan starosta?« se je najprej pozanimal Krzysztof.

»V redu je,« je pojasnil Pszoniak, držeč v rokah kos hrustljivo pečene kračne kože, »samo en zlom nadlahtnice, ki ga je profesor Komorowicz lepo reponiral. Pa par šivčkov in en majhen pretresek možganov. Dali so jo v gips in čez noč obdržali v bolnici. Sklenili smo, da bomo tukajle čuli do jutra in molili za Małgorzatino zdravje, ob enajstih, po viziti, pa jo gremo iskat. Tudi ti se lahko pridružiš.«

Błaszowski se je, četudi telesno izžet čez meje človeških zmožnosti, zavedal svojih salamandrovskih dolžnosti, zato je prikimal in zelo previdno prisedel. Eden od kolegov ga je za dobrodošlico plosknil po rami in Krzysztof je zastokal.

Na vprašujoči pogled mnogih je odvrnil: »Prebičan sem.«

»Kdo, kdaj?!« se je jezno vzdignil plečati Szeptycki.

»Ona,« je pomenljivo, ponosno odvrnil Krzysztof po nekaj sekundah napete tišine.

»Kugá?! Ke je, a se gremo garbat?! Auf biks!!!« je zavreščal Broniewicz, planil s stola, a se takoj nato opotekel in zrušil po tleh. Mukoma je segel po vrčku, v katerem je bilo še deci postanega piva, popil, se zleknil čez dva stola in pričel smrčati.

Za Broniewicza se niso več zmenili, so pa še naprej vprašujoče vrtali v Krzysztofa, ki je naposled dahnil: »Gospodična Kirszenbaum.«

Omizje, kolikor ni spalo, kinkalo ali bilo stuporozno pijano, je začelo rjoveti, čestitati, nazdravljati in kljub bolečinam – ali pa prav zato zanalašč – pohvalno-zavistno trepljati Błaszowskega po plečih. Andrzej ga je nemudoma začel prepričevati, da morata oba prestopiti v pogansko vero in se poročiti po starodavnem slovanskem obredu, ker: »... Ti si katolik, ona Judinja, ne eno ne drugo ni za nikamor! Noben far vaju ne bo poročil in noben rabin. Pri nas pa ...«

»Pa saj še ne razmišljava o poroki,« se je branil Błaszowski, čeprav je po krajšem razmisleku (in drugem vrčku) začel kontemplirati, da ideja sploh ni slaba. Četudi je bil veren katolik in nekdanji ministrant, ki je dolgo nihal med

medicino in semeniščem, bi bil za lepoticco iz štetla pripravljen žrtvovati tudi posmrtno zveličanje.

Szeptycki je (malce majavo) vstal, z rapirjem nekajkrat plosko udaril po mizi, zaukazal tišino ter komandiral posebnega *Salamandra* v čast Krzysztofa in njegove nove izvoljenke. Potem so še zapeli *Na krvavem polju srebrne ptice*, *Pesem poljskih buršev* ter *Punce in konje ljubijo bojarji*.

Bogusław Pszoniak ga je nesebično objel in poljubil: »Pošteno in zaslužen, zares viteško, ljubi brat! Zaradi Salome si mi natrl lobanjo, od takrat sem gluha na levo uho, jaz sem ti razklal nos, zdaj pa je Božja previdnost nagradila tvoj pogum!«

Družčina se je, ko so ob šestih zjutraj *Zlato žezlo* kljub protestom zaprli, odpravila v bližnji bife, ki je bil že odprt za zgodnje delavce. V proletarskem bifeju so bili vajeni takih vztrajnih *Salamandrov*, ki so bili sicer nadležni in hrupni, vendar so v blagajno vrgli neprimerljivo več kot zakrknjeni jutranji kavopivci. Broniewicz, ki je odspal nekaj ur, je bil kot preroben in je po poti intoniral *Štipendija zapita*, da so se mimoidoči zgroženo ozirali.

Proti enajsti so, kot je obljubil Pszoniak, najeli tri taksije in se odpeljali v bolnišnico po Małgorzato. Eden od fuksov je izstopajoč iz avtomobila padel in razbil steklenico vodke, potem pa še dolgo jadikoval zaradi te strašne izgube. Krzysztof je pestoval v naročju steklenico šampanjca in dva pecljata kozarca, ki ju je izmaknil v bifeju. Družbica je bila glasna in opazna, saj sta Pszoniak in Szeptycki nosila paradni korporacijski uniformi s trdo, visoko rogatko v slogu napoleonskih ulancev, z modro-rumenim bekešem, belimi hlačami, nadkolenskimi škornji in rapirjem za pasom. Zato ni čudno, da jih je precej popadel varnostnik, kaj hočejo. In da, seveda, s steklenicami alkohola in sploh v takem stanju ... ne morejo v bolnišnico. Broniewicz mu je začel jezno dokazovati, da imajo namen izvršiti dejanje krščanskega usmiljenja (obiskovati bolnike) in da bedasti varnostnik s tem, ko jim skuša to

preprečiti, žali in zanikuje samega ljubega Boga, zaradi česar se bo cvrl v peklu.

Prepir, ki je preraščal v pretep (varnostnik je segel po dolgem hikorijevem pendreku, Pszoniak pa je vlačil rapir iz nožnice), se je končal, ko je pred vhod pridvela Dorota v Małgorzatinem rdečem Fordu Capriju. Pritrdila je sicer Broniewiczu, da je njihov namen dober in krščanski, vendar neprimeren, saj so ravnokar grešili (smrtni greh požrešnosti, ki ne vključuje le nezmernosti pri jedi, ampak tudi pri pijači), česar se še niso izpovedali in zato ne morejo s čistim srcem izvrševati krščanskih kreposti.

»Jaz bom peljala Małgorzato domov, vi pa se spokajjte, preden vas aretirajo zaradi kaljenja javnega reda in miru, porkaduš!!!« je še pribila in odvihrala v bolnišnico, za njo pa se je širil prijeten duh po vrtnicah.

Małgorzata je bila na več koncih obvezana, imela je šive na čelu, zgornji del trupa pa ji je pokrival mavec, ki je desno roko s poškodovano ramo priklepal k telesu. Vendar je bila prav dobre volje, ko je opirajoč se na Doroto prišepala iz bolnišnice in tam srečala družčino *Zlatih žezel*, ki so ji začeli navdušeno vzklikati.

»Preklete, pustite punco pri miru, da pride malo k sebi,« jih je oštela Dorota, a jo je Małgorzata ustavila: »Vuf, vuf! Dorothy, saj ne mislijo nič slabega! Kaj ni ganljivo, da jih tako skrbi zame? Itak, da bom malo šampanjčka! Pan vojvoda, a je bil ta izziv za *summa cum laude*?«

Małgorzata je objela Doroto z edino roko, ki ji je trenutno bila sposobna služiti, in zanosno odrecitirala:

»Ko z zida pala sem in že mrla,
me Dorothy Tebi izroči in – glej! – odprla
takoj sem mrtve veke — in v cerkev Tvojo sveto
zdaj grem Boga zahvalit za življenje to oteto!«

Dorota je potrebovala kar nekaj spretnosti, da je spravila Małgorzato v avto in vljudno, a neizprosno rekla: »Fantje, hvala za skrb! Małgorzata bo nekaj dni ostala pri meni v samostanu, da si odpočije in da se z molitvijo zahvaliva Bogu za srečno rešitev.«

»Molitvijo na škarjice!« se je opolzko zarežal neki fuks z arheologije, Szeptycki pa ga je jezno sunil s kolenom in opravičujoče dejal: »Hvala za vso krščansko dobroto, prečastita sestra Dorota, ki jo izkazuješ naši sestrici po Salamandru! In oprosti temu nevzgojenemu lisjačku, pijača mu je omračila um!«

Nataša Skušek

Plavalka

Dobita se v gostilni *Pri dveh nunah*, kjer imata trajno rezervirano mizo, s pogledom na morje. To je ena tistih teras, ki poleti hladi, pozimi pa varuje pred burjo. Agata je kljub nizki temperaturi malo oblečena, v belo obleko in čipkaste žabe v barvi smetane. Rožnata lica ji obkrožata dve rumeni kiti. Na prvi pogled krhka, v resnici pa samozavestna in trenutno precej razburjena, saj razlaga sodelavki, kaj se ji je zgodilo to noč.

Margareta jo ravnodušno opazuje, *biznis je biznes*, ji dopoveduje, in si kljub splošni prepovedi drzne prižgati cigareto. Sami sta v restavraciji, mestna plaža je prazna, pogled na zaliv pa moder in prepihan. V ramena ju greje žar plinskega grelca.

Pohvalila sem se mu, da dobro plavam, in zdaj hoče, da grem v tem mrazu v vodo, do boje in nazaj, spet tarna Agata. Počakal me bo na hotelski terasi, čeprav se mi zdi, da je tam že od jutra in preverja, da ne bom goljufala.

Enkrat sem imela enega, se smeji Margareta, ki je hotel, da mu na sebi postrežem suši. Tudi mene je zeblo.

Pa saj nisem njegova pekinška raca! Še brisače ne smem imeti. Sadist!

Agata napenja bicepse in v šali nakazuje udarce v prijateljčin pleksus. Margareta zavija z očmi. To so ti manijaki, polni denarja in trapastih idej. Drugič raje ne govori, kaj vse znaš, zdaj pa malo pojej, da boš imela moč, nagovarja prijateljico.

Na mizi sta solati iz morskih sadežev, postreženi v orjaških školjčnih lupinah, na pladnju pa pedoči v buzari, ki se počasi hladijo. V steklenički se iskri deviško oljčno olje in iz belega prtiča kuka sveža francoska štruca. Vsej tej

lepoti navkljub se hrane niti ne dotakneta, je pa vsaka spila že nekaj kozarcev malvazije.

Plavati moram v obleki, to je dodaten izziv, pa saj se bom še utopila, ponavlja Agata vedno bolj jezno, pri tem pa ne omenja dodatnega honorarja. Tudi vino ji ne pomaga, morda bi potrebovala kaj močnejšega, predvsem pa bi morala jesti. To bi bila dobra naložba. K temu jo spodbuja tudi Margareta, ki je naročila vse te jedi.

Obe sta popolnoma budni, čeprav je bila noč dolga in naporna. Spet so imeli racijo. Nekoga, ki itak nikoli ne more spati, sta zmotila glasba in hrup ljudi pred vhodom kluba.

Ker Margareta še kar naprej goni svoje in jo sili jesti, Agata na hitro vstane in sezuje teniske.

Hej, hej, daj pokadi z mano še eno cigareto, boš lažje dihala pod vodo ..., se poheca Margareta, vendar je Agata ne sliši več. Odločno se napoti proti skalnati obali. Nekaj sprehajalcev se nabere ob stopnicah, po katerih se počasi poda v morje. Še zadnjič pogleda proti gostilni in nato navzgor, na slavno teraso, od koder se odpira najlepši razgled daleč naokoli. Kar je seveda pretirano. Tudi sobe v tem hotelu niso bogsigavedi kaj. Starinske so in vlažne. Veliko boljših pozna tukaj okoli. O tem premišljuje, medtem ko ji hladna voda že sega čez kolena ... njene kite že plavajo po površini ... in naenkrat cela leži v valovih.

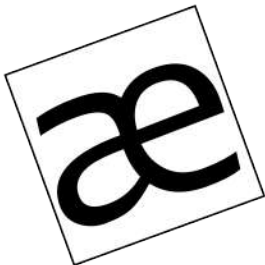
Z zavesljaji v tehniki kravla odločno odplava do boje. Z rokami se oprime rdeče-bele plastike in s stopali sluzaste vrvi, vpete v morská tla. Pomisli, kako bi bilo, če bi zdajle priplula mimo jata delfinov s svojimi mladiči. V tem zalivu so znan pojav, kot tudi brazdasti kit. Oziroma dva. Vedno priplavata v paru in zavzameta dobršen del obalnega pasu. O tem pričajo številne fotografije njunih hrbtnih plavuti in drugih telesnih delov. Lepo bi bilo preučevati ribe.

Zdaj spet pogleda proti terasi hotela in vidi klienta, ki se premika za ograjo iz pleksi stekla in maha z brisačo. *Pridi, pridi k meni, da te pogrejem,* ga sliši vpiti, čeprav ga ne more slišati.

Evo, še tole oddela, pa je konec za danes.

Odplava nazaj proti obali, kjer je hotel. Protitok je močan in pogoltne nekaj vode. Ko prispe, ne čuti nobenega mraza, čeprav se ji mokra obleka tesno oprijema telesa. Najprej izkašlja slino, potem pa se poda po stopnicah navzgor. Peščica ljudi na vrtu kavarne zaploska. V daljavi vidi Margareto, ki vzravnano ustopljena med skale mestne plaže kaže dvignjeni palec. Preživeli sta. Rezervacije v *Dveh nunah* še ne bosta odpovedali in spet bo začela vsak dan plavati. *Še to sezono!*, si potrdi naglas, medtem ko vstopa v hotel in za sabo pušča lužice.

Margareta se pomirjena usede nazaj pod toploto plinske peči in poskusi košček hobotnice. Odlična je, ne premehka ne pretrda. Potem odlomi krajec bele štruce, z njim pomaže olje in vse skupaj poplakne z dišečo malvazijo. Do noči je še dolga.

NEBULÆ – revija za sodobno književnost

Letnik XI, številka 2 (april 2022)

ISSN 2738-5949

Revija deluje pod licenco creative commons.

Glavna in odgovorna urednica:

Nina Kremžar

Uredništvo za poezijo:

Veronika Šoster

Uredništvo za prozo:

Alex Kama Devetak

Zarja Vršič

Strokovna sodelavka – lektorica:

Karolina Zgaga

Oblikovanje, prelom in naslovnica:

Alex Kama Devetak

Nina Kremžar